

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Systemy prawne – unijny i krajowy>Krajowe sądy powszechne

Jeśli chodzi o wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych, bieżące procedury i postępowania wszczęte przed końcem okresu przejściowego będą nadal prowadzone na mocy prawa UE. W portalu e-Sprawiedliwość do końca 2024 r. będą nadal aktualizowane informacje dotyczące Wielkiej Brytanii na podstawie dwustronnej umowy z tym krajem.

Krajowe sądy powszechne**Szkocja**

Na tej stronie przedstawiono wprowadzenie do tematyki systemu szkockich sądów powszechnych w ramach systemu sądownictwa Wielkiej Brytanii.

Sądem cywilnym najwyższej instancji (Court of Session), sądem karnym najwyższej instancji (High Court of Justiciary), sądami lokalnymi (*sheriff courts*) oraz sądami pokoju (*justice of the peace courts*) zarządza [Szkocka Służba ds. Sądów i Trybunałów](#) (Scottish Courts and Tribunals Service – SCTS), która jest niezależnym organem. Przewodniczy jej sędzia stojący najwyżej w hierarchii sądownictwa w Szkocji (Lord President).

Szkockie sądy najwyższej instancji

W Szkocji do sądów najwyższej instancji zalicza się Court of Session (sąd cywilny najwyższej instancji) oraz High Court of Justiciary (sąd karny najwyższej instancji).

Court of Session

Court of Session jest sądem cywilnym najwyższej instancji w Szkocji. Jego siedziba znajduje się w budynku Parlamentu w Edynburgu. Sąd ten jest właściwy do rozpoznawania środków zaskarżenia, przy czym orzeka również jako sąd cywilny pierwszej instancji w sporach dotyczących dochodzenia wierzytelności, w sprawach o odszkodowanie oraz sprawach rodzinnych i handlowych.

High Court of Justiciary

High Court of Justiciary zajmuje się apelacjami od wyroków w sprawach karnych wysokiej wagi i w sprawach dotyczących poważnych przestępstw.

Postępowanie prowadzi się przed sędzią i ławą przysięgłych.

W sprawach odwoławczych sąd orzeka w Edynburgu. W innych sprawach sąd orzeka w swoich stałych wydziałach w Edynburgu, Glasgow i Aberdeen, ale procesy odbywają się również w innych miejscowościach w całej Szkocji.

Sheriff courts

Struktura szkockiego sądownictwa obejmuje sześć okręgów (*sheriffdoms*). Każdym z nich kieruje *sheriff principal*, który, obok rozpoznawania apelacji w sprawach cywilnych, jako sędzia apelacyjny, odpowiada za efektywne dysponowanie wszelką działalnością *sheriff courts*.

W obrębie tych okręgów funkcjonuje łącznie 39 *sheriff courts*, różniących się od siebie wielkością i sposobem organizacji, przy czym wszystkie realizują te same cele.

Sprawy w tych sądach rozpoznaje sędzia (*sheriff*). Właściwość *sheriff courts* obejmuje trzy główne kategorie: sprawy cywilne, karne i spadkowe. Obsługą tych sądów zajmują się urzędnicy sądowi (*sheriff clerks*) i podległy im personel.

Sędzia rozpoznający sprawy w trybie uproszczonym (*summary sheriff*) ma uprawnienia do wykonywania części obowiązków sędziego (*sheriff*) zarówno w postępowaniach karnych, jak cywilnych.

Dodatkowo powstał nowy ogólnoszkocki sąd ds. uszczerbków na zdrowiu (Personal Injury Court) z siedzibą w Edynburgu.

Sąd apelacyjny do spraw cywilnych (Sheriff Appeal Court – Civil) rozpoznaje w składzie jednoosobowym lub trzyosobowym apelacje od wyroków *sheriff courts* w sprawach cywilnych.

Sąd apelacyjny do spraw karnych (Sheriff Appeal Court – Criminal) rozpoznaje apelacje od orzeczeń *sheriff courts* i sądów pokoju w postępowaniach uproszczonych. Rozpoznaje również apelacje od postanowień w sprawie wniosków o zwolnienie za kaucją złożonych do *sheriff courts* i sądów pokoju.

Sprawy cywilne

Większość spraw cywilnych dotyczy sporów między osobami fizycznymi lub organizacjami. *Sheriff courts* rozpoznają trzy rodzaje spraw:

sprawy rozpoznawane w postępowaniu zwykłym, czyli przede wszystkim sprawy rozwodowe i dotyczące małoletnich oraz spory majątkowe i dotyczące wierzytelności/roszczeń odszkodowawczych przekraczających 5 000 funtów szterlingów. Z wyjątkiem sporów rodzinnych (chyba że chodzi wyłącznie o rozstrzygnięcie w sprawie alimentów) sprawy o wartości przedmiotu sporu nie wyższej niż 100 000 mogą być wnoszone wyłącznie do *sheriff courts*;

postępowania uproszczone (*summary cases*), mające zastosowanie głównie do sporów dotyczących zaległości czynszowych w odniesieniu do mieszkania socjalnego oraz odszkodowań za uszczerbek na zdrowiu o wartości nie więcej niż 5 000 funtów szterlingów.

postępowania zwykłe (*simple procedure*), dotyczące roszczeń o wartości pieniężnej nie więcej niż 5 000 funtów, w których wniesiono o zapłatę określonej sumy, przekazanie rzeczy lub zwrot rzeczy lub dotyczące nakazu wykonania konkretnej czynności.

Dodatkowo *sheriff courts* są właściwe w szeregu innych spraw z zakresu prawa cywilnego, między innymi:

przysposobienia dzieci,

likwidacji spółek,

dochodzeń w sprawie wypadków ze skutkiem śmiertelnym;

upadłości.

Sprawy karne

Sprawy karne w *sheriff courts* mogą być rozpoznawane w postępowaniu zwykłym (*solemn procedure*) albo uproszczonym (*summary procedure*). Decyzję o zastosowaniu danego postępowania w określonej sprawie podejmuje prokurator (*Procurator Fiscal*).

Postępowanie zwykłe jest stosowane w sprawach o przestępstwa, za które grozi kara w wymiarze powyżej dwunastu miesięcy pozbawienia wolności lub grzywna w nieograniczonej wysokości. Sprawy w tym trybie rozpoznaje sędzia (*sheriff*) wraz z ławą przysięgłych.

Postępowanie uproszczone jest stosowane głównie w sprawach wykroczeń/mniej poważnych przestępstw, w których sędzia orzeka bez ławy przysięgłych.

Chociaż maksymalny wymiar kary, jaki może orzec sędzia, to kara dwunastu miesięcy pozbawienia wolności, w niektórych okolicznościach wymiar kary może zostać podwyższony.

Postępowanie spadkowe

Postępowanie spadkowe obejmuje głównie dział masy spadkowej po osobie zmarłej. Zezwolenie wydane przez sąd wykonawcy testamentu na zebranie i dział masy spadkowej określa się terminem *confirmation*. Zezwolenie to jest wydawane tylko pod warunkiem przedłożenia sądowi spisu inwentarza. Jeżeli wartość majątku brutto nie przekracza 36 000 funtów szterlingów, majątek ten jest klasyfikowany jako masa spadkowa o niewielkiej wartości (*small estate*). Wówczas osobie składającej wniosek o wydanie zezwolenia w wypełnieniu odpowiedniego formularza pomaga personel lokalnej kancelarii (*sheriff clerk's office*). Jeżeli wartość majątku przekracza 36 000 funtów szterlingów, osoby składające wniosek o wydanie zezwolenia są instruowane, by skontaktować się z prawnikiem (*solicitor*).

Sądy pokoju (*justice of the peace courts*)

Sąd pokoju to sąd niezawodowy, w którym zasiada sędzia pokoju, nieposiadający kwalifikacji prawniczych, wraz z urzędnikiem sądowym (*clerk*) mającym wykształcenie prawnicze. Urzędnik sądowy doradza niezawodowemu sędziemu w kwestiach prawnych i proceduralnych. Sąd ten rozpoznaje głównie sprawy dotyczące wykroczeń/mniej poważnych przestępstw, które rozpoznawane są w postępowaniu uproszczonym. Maksymalny wymiar kary, jaką może nałożyć sędzia pokoju, to 60 dni pozbawienia wolności lub grzywna nieprzekraczająca 2 500 funtów szterlingów.

Najwyższy rangą urzędnik sądowy (***sheriff clerk***) odpowiada za całą działalność administracyjną w *sheriff court* lub sądzie pokoju, w tym:

windykację grzywien i nakazy odszkodowawcze (*compensation orders*);

wydawanie odpisów nakazów sądowych, na przykład związanych ze zwolnieniem za kaucją, pracą na cele społeczne (*community payback*) lub ograniczeniem wolności;

powoływanie członków ławy przysięgłych i kierowanie ich pracą.

Więcej informacji o sądach w Szkocji znaleźć można na stronie internetowej [Szkockiej Służby ds. Sądów i Trybunałów](#).

Powiązane strony

[Szkocka Służba ds. Sądów i Trybunałów](#)

Ostatnia aktualizacja: 28/05/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja

Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.